

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECZENI FUGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Helyben: Félévre 6 K. Negyedévre 3—K.
Vidéken: " 9 " " 4'50 "

Főszerkesztő:

Dr. Varga Lajos.

Felelős szerkesztő:

Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Piac-utca 9. Telefon 412

Thaly Kálmán.

Három napon át zúgtak a harangok és ürvendeztek a magyarok. A régi csodás idők kuruc világából visszavarázsolta az emlékeztet ezt a pár napot, melyen a nemzet bizonyosságát adta, hogy azokról, kik hazájukért éltek és haltak, soha meg nem felejtkezik.

Kétszáz esztendő alatt még a temetőken is kialszik az emlékek mécsese, elhagyottak, árvák lesznek a virágos sírok, mert a gondozók is nyugóva térnek. Kétszáz esztendő alatt megváltozik tiszter a temető képe, s a sírok is legalább egy párszor új gazdát váltanak.

Csak ők, az elcsendesedett kuruc vezérek pihentek csendben, nyugalomban századokon át a megnyugtató idegen földben. Mert az ő dicsőségüket nem fődte be a kripta födse, az apa fiura adta a kuruc hősök dicsőségét. Nem felejtettük el soha őket, mindig utánnuk könyeztünk, utánnuk sirtunk és vártuk a hazai földre való megtérésüket.

A nemzet fiai közül mindig akadt egy-egy vesztis papnő, ki ápolta és élesztette a ragaszkodás, tisztelet és szeretet tűzét a bujdosó hősökben.

Am mégis a mai kor emberei közül egynek kell nyujtanunk a pálmát a dicső hősök visszahozatala alkalmából.

A Rákócziak szóló harangzúgás nem

lehet oly erős s a koporsójára hulló virág- eső nem lehet oly sűrű, hogy észre ne vegyünk Thaly Kálmánt, a fejedelem kései írő- deákját. Semmiestre sem követünk el kegyeletlenséget, a mikor a bujdosókon kívül másnak is a nevét ajkunkra vesszük; nem azért, mert ez a név Thaly Kálmán. Hogy történetíró, tudós, politikus, szépirod., talpig férfi: mind nem ok arra, hogy galambosz fejére, épp ma tegyük a cseréget. Még az sem, hogy a kurucvilág legékesebben szóló lantosa ő volt; az sem, hogy ezt a világot valósággal ő ásta ki a feledékenység hamuja alól, mint a hogy a két római várost tudósok ásták ki a látatörmelékéből. A miért őt ma a nagyokkal emlegetjük, arra más különös okunk van.

Hogy jobban megérthessen bennünket az olvasó, szálljon emlékezete vissza a muliba vagy harmincöt esztendővel. Képzeld magát bele az akkori politikai világba. Varázsolja maga elé azt a fagyosságot, amely beleette magát a nemzeti szervezetbe. Schol szikrányi fölbuzdulás, vagy föllángolás. A nemzet vezérei — helyesebben azok, akik magukat így hívták — lemondást hirdettek. Azt predikálták, hogy nemzeti érzésünket rejtjük el jó mélyre; vagy még jobb, ha teljesen kipusztítjuk. Uj, görbe utakat kell keresnünk, ha célhoz akarunk jutni. Nemzeti jel- szavainkat feledjük el, jelvényeinket törjük

össze, zászlóinkat göngyöljük be. Vessük magunkat a gazdasági porondra és forduljunk el a közös ideáloktól.

Es a magyar közélet valóban így rendezkedett be. A ragyogó történelmi multat vékony porréteg vonta be. Az iskolákban ugyan fényesítgették, de mire a gyermek emberé nőtt, észreverte, hogy az életben nem értik meg az iskola szavát.

Ebbe a rideg, dermedt levegőbe kiáltotta bele Thaly Kálmán, hogy Rákóczi hamvait haza kell hozni. Csak nem is hederítettek szavára. Még a gúny sem tartotta érdekesnek, hogy kikásmalódjék miatta a vaekából. Csönd támadt szava nyomán. Ugyan hány embernek lett volna ezek után bátorsága, hogy még egyszer kinyissa a száját. Kinyissa abban a tudatban, hogy a kö- zömbösség jégburkát talán sohase fogja tudni megolvasztani.

Neki volt bátorsága. Másodszor, harmadszor és századszor is elmondotta, hogy a bujdosók hamvait haza kell hozni. Holló- fekete volt még a haja, a mikor lángoló agitációját megkezdette; és már erősen meg- csapta a dór, a mikor még mindig csak fan- tum volt a gyönyörű plánum.

De ő hitte, hogy a nemzeti érzés ki fog terebélyesedni annyira, hogy a rodostói koporsókat kimozdítsa a helyükről. Körülötte senkisé hitte benne. Ő hitt oly határtalan

Agnés.

Irta: Hollósi Sándor.

Hóféhér fürtös virága a lángsugaru nyárnak, szépséges orgonavirág de sok szép, boldog órák emlékét juttatja eszembe édes, lágy illatod, amint körülölelve beteg lel- kemet.

Eszembis jut iffuságom első szent sze- relme, az én bánatosarau büszke Madon- nám, aki maga is virág volt, szép hóféhér róza, aki lehült, elhervadt tavasz virágaival, fecskék távozása után, lombhullás idején.

Egyetlen üdvöm volt ezen a világon, minden boldogságom. Váratlanul tünt fel előttem, mint üdítő az égen fényességet sugározva burus életemre.

Most újra eltűnt és utána még nagyobb lett lelkemben a sóvárság.

De azért képe itt maradt szívem leg- mélyebb rejtekén, s ha már nincs itt, azért látom csodaszép szeméit, mely bevilágít ár- vaságom szomorú éjszakáiba . . .

Magam előtt látom még egyszerű ró- zaszín ruhájában, amint ott bolyong velem az évszázados jegenyefák alatt s mesél egy rózsás szép jövőről, melyet oly gyönyörűen

kiszinezett magának holdsugaros nyári éj- szakákon.

Leányos képzeletében ott látta már ma- gát az ünnepeit művésznők sorában, akit mindeuiki hódolattal vesz körül s rózsákkal áraszt el hódító körútján.

Hiába tártam fel előtte az élet rideg valóságát, mely kegyetlenül szokta megfosz- tani rajongóit a rózsaszínű ábrándoktól, hiába késleltem, hogy ne áldozza fel ifju életét egy képzett dicsőségért: nem hitt nekem.

Csak mosolygot rajta mint rózsabimbó a fákat tépő orkáo közeledtére, s nem akarta elhinni, hogy olyan kegyetlen az a valóság melyet lefestettem előtte.

Csak rázta hihetetlenül bájos fejecs- kéjét s komor beszédemet kikacagva kira- gadta magát karjaimból s futott a pipacsos réten keresztül fel a hegyre folyton inces- letve csalogatva maga után.

Szomorú sejtelmekkel szívemben men- tem utána s ott a fehér orgonabokrok alatt ahol annyi boldog órát töltöttünk együtt, karomba zártam fürtös szép fejét s beszél- tem hozzá fájón, szomorúan.

— Hát igazán el akar hagyni édes ki- csi párom? Akar menni abba az idegen országba mostohájával, aki nem szereti s

csak a lelke üdvösségétől akarja megfosz- tani. Ő könyörgöm, ne menjen el, ne ál- dozza fel magát, ne hagyjon itt engemet árván, egyedül!

S a mint ott ültünk, szorosan átka- rolva egymást, éreztem, hogy utoljára va- gyunk együtt, utoljára borulnak ránk a fe- hér orgonák, s hiába bólogatják felénk fúr- tós fejecskéjüket, minket nem fognak többé együtt látni az életbe.

Hiába jön egy új orgonát fakasztó nyár, nekünk nem nyílnak többé a virágok, hiába jön az új madárnótás kikelet, nekünk nem dalol több fülemüle az ágon.

Szívem elszorult e fájó gondolatra, sze- mem könybe lábadt, s míg selyemhajával játszadoztam, feltártam előtte még egyszer a bizonytalan, sötét jövőt, a sok csalódást, mely utól fogja érni mielőbb.

Lefestettem előtte az életet, a teljes rideg valóságában. Elmondtam, mennyi ki- sértésnek lesz kitéve azon a rögös pályán, melyhez most lelkének minden erejével von- zódik. Elmondtam, hogy mennyi csábítás veszi majd körül, mennyi boldogtalanság!

De hiába volt minden beszéd, minden könyörgésem. Rajongó álmait nem tudták elűzni eső szavaim, tüzes esőkjaim. Hóféhér

Csipke függönyöket

legszebben tisztít

Hrabéczi Antal

2 gőzerőre berendezett ruhafestő és tisztító intézete Debrecen, Széchenyi u. 42.

fanatizmussal, oly ósi fejszeretettel, hogy az akadályok sorra lehullottak.

A fejedelem bevonult Magyarország fővárosán át örök pihenőjére, Kassára. Mögötte ballagott Thaly Kálmán. Ha a fejedelem fölkelhetett volna koporsójából, megszorította volna Thaly Kálmán kezét és azt mondta volna neki: Vérünköl való vér vagy.

A trónörökös dolgai.

A trónörökös elfoglalta az összes hatalmi állásokat Bécsben. Kitént, hogy mind kilökte, kik nem voltak hivei és olyanok kerültek helyükbe, kik szándékait szolgálják. — Először mentek Gautsch és Hohenlohe, osztrák miniszterelnök lett Beck báró, Ferenc Ferdinánd legbizalmasabb tanácsosa. Ezzel az osztrák kormányt szerezte meg magának. Azután Goluchovszkinak kellett mennie és következett Aehrenthal, akitől kisült, hogy ő is a trónörökösnek kedves embere.

Ekkor észrevette Pitreich, hogy nincs maradása s helyébe jött Schönaich, ennek helyébe Latscher, akitől szintén azt tartják, hogy mint csehországi hadtestparancsnok, a trónörökös hive lett és ha Beck gróf helyett Hötzenorff Konrád lesz a vezérkar főnöke, akkor az egész közös hadsereg és az osztrák landwehr, a közös külügyminisztérium és az osztrák kormány a trónörökös igazgatása alá került.

Ezzel nem számoltak a magyar koalíció vezérei, mikor az öreg királlyal megkötötték az alkut.

Az öreg királyt a koronázási eskü fészélyezte, hogyha április 11-éig a föloszlott országgyűlés után az új választásokat ki nem írja. Ezért április 9-én hevenyészve megegyeztek mindkét fél kényszerűségéből. Ez a viszony kitartott mostanáig. De Ferenc Ferdinánd nem tett esküt az alkotmányra és nem kötött egyezséget.

Jön tehát Aehrenthal, jön Schönaich. Megkezdődnek az alkudozások. — Az

ujonclétszám fölemeléséről, a katonai költségek szaporításáról, a tüzérség mikénti szervezéséről, az új véderőtörvényről, a katonai büntető-bíráskodásról előadja terveit Schönaich és mint mézes-madzagot, a Tisza-féle katonai reformok életbeléptetését ígerte nyilatkozatában. Aehrenthal pedig jön a harmas szövetség főtartásával, orosz-német-osztrák szövetséggel, javított olasz és szerb politikával s kéri a magyar kormány bizalmát és a delegációk támogatását.

A magyar kormány nem mondhatja, hogy öfelségének kinevezett új minisztereivel nem áll szóba, tehát tárgyalni fognak. Hogy mi lesz az eredmény, meghalljuk most, vagy majd a delegációban.

Ha Schönerer és Stein a Reichsrathban azt indítványozzák, hogy Nagy Károly koronáját és a német császárság összes jelvényeit Ferenc József császár sürgősen küldje Berlinbe II. Vilmosnak ajándékol, ez tréfának kegyetlenül komoly. Mert egész Németországban fölkapja a közvélemény az eszmét s tetszéssel vennék a berlini udvarnál is, ha a német császárok teljes díszszel fölruházott jogutódjai lehetnének. De Ausztriában is nagyon sok német együtt érez Schönererrel, mert az indítványban az osztrák örökostartományok visszacsatolását látják a német császársághoz.

A három király: a bajor, a szász és a württembergi, meghódolt a német császárnak, hiszen németek és népeikkel Németországból ki nem mehettek, — de a Habsburgcsászárok hogyan lehetnének hűbéresei a Hohenzollern császároknak, habár a Habsburgok is németek, de Németországból kilöktettek? És vannak alattvalóik, kik a világért sem akarnak németekké válni és a porosz uralmat tűrni.

Stein és Schönerer indítványa tehát ezáltal nem lesz elfogadva és tanácsukat Ferenc József császár sem fogja követni, de hát mikor így vak-

merősökdi a német nemzeti párt, — ugyan miért akarják a Habsburgok a hadsereget germanizálni, a cseheket és a magyarokat letörni, s ezzel Ausztriát a német császárok számára preparálni?

Magyar település.

A clevelandi „Szabadság“ írja ez érdekes cikket:

Az Amerikába való kivándorlás korlátozásáról Magyarországon soha annyit nem beszéltek, mint mostanában. Minden komoly tényező azon tételődik, hogyan lehetne a kivándorlást meggátolni, vagy legalább csökkenteni.

Mi úgy látjuk a helyzetet, hogy ez bár jóakaratu, de meddő erőlködés. Több ízben kifejtettük azt a meggyőződésünket, hogy a magyarok Amerikába özönlése még jó ideig fog tartani. Sőt most egy pár évig még talán erősebb lesz az áramlás, mint eddig volt. Aminek az a magyarázata és érthető oka, hogy eddig csupán az édes magyar hazából. Ujabbban azonban egyre nagyobb azoknak a száma, akik ide jólétet, jobb sort, vagyont, meggazdagodást keresni jönnek.

Kevés a jövedelmük otthon, sok a közgazgatási herce-hurca, nagy az adó, ezerszázféle hatósági zaklatásnak vannak kitéve. Társadalmi helyzetük sem valami kényelmes. Még nagy az urhatnámág, garázdálkodik a góg, az osztálykülönbség. Amerikában ellenben kapják a rokonok, atyafiak a kedvező híreket, hogy itt Amerikában nincsen különbség munkás és milliomos közt; a kereseti források kifogyhatatlanok és a munkát meg is becsülik, meg is fizetik. A munkás ember, ha ide kijön, pár évi szorgalom révén egy kis vagyont gyűjthet és ha itt nem ragad és meg nem telepszik, jó módban térhet vissza a magyar hazába. Ezek a hírek csalják ki a vándorok sok ezernyi tömegeit.

Ezért kételkedünk mi a kivándorlás korlátozásának sikerében.

Mivel pedig ma már a hajójegyek jó-

lelkét, mely a felhők között szárnyait, nem tudtam már megmenteni! Bár karjaim között tartottam még, éreztem, hogy már nem az enyém.

Hiába borult rám szerelmesen, hiába igyekezett meggyőzni, hogy nem lehet olyan kegyetlen a jövő; az én gyászos előérzetemet nem tudta elűzni.

Pedig mennyi szépet csacsogott össze, mennyi boldogságot ígért, ha álmaim valóra válna az élet.

S a mikor látta, hogy rózsás tervei csak újabb fájdalmat okoznak nekem, hátat fordított és durcásan mondogatta:

— Csak maga látja olyan sötétnek azt a jövőt, s csak azért akar megrabolni ábrándjaimtól, mert nem szeret, mert ellene van a szerencsémnek, a boldogságomnak.

— Pedig hiába ellenzi — szólt büszkén, — azért mégis művésznő leszek!

Elmegyek anyámmal idegenbe, mert kicsi nekem ez a maguk országa.

No de azért ne busuljon, majd visszajövök egyszer magáért s elviszem magammal az én új hazámba.

S amint ott csacsogott nekem pajkosan, boldog reménységgel, úgy éreztem, hogy megszakad a szívem!

Mert eszembe jutott, hogy nemsokára el fogunk válni örökre s nem ölhetem többé keblemre a fehér orgonák alatt.

S a mig ezt elgondoltam, pokoli kinardosta lelkemet. A harag, a kétségbeesés

elvette az eszemet s ott az isten szabad ege alatt fogadalmat tettem, hogy azért se engedem!

Nem engedem elrabolni az én üdvösségemet.

Ha a föld minden hatalma esküszik is ellenem, még sem fognak győzedelmeskedni akaratom felett!

Az én hófehér Madonámat nem engedem! Nem, ha addig élek is!

Inkább halva lássam, mint a messze idegenben, mások karjaiban.

Csak a halálnak engedem át, senki másnak!

Legyen a siré szép hófehér teste, édes pióci ajka; legyen a siré, ha másképp nem lehet, de nem engedem mástól letéptetni, nem akarom mások karjaiban látni.

Ha meghal legalább kijárhatok virágos sírházhoz s megöntözhetem azt könnyeimmel, míg ha elvinnék idegen országba még az az utolsó vigaszom se maradna meg, hogy keresztifjáját megöleljem.

Ha meghal, legalább a sírban enyém lesz, örökre az enyém! Itt marad velem, itt, habár a föld alatt is, de legalább magyar földben, melyet oly hűtlenül akar hagyni.

Onnan már nem viszik el tőlem a messze idegenbe, ismeretlen népeknek, nem viszi el gonosz mostohája uri szeretőnek, utcasark rongyának.

S amint ott feküdt előttem, kipirult arc-

cal, lihegő kebellem, önkénytelenül is magam elé képzeltem kiterítve holtan.

Megborzadva már a pusztá gondolattól is rémülten fordítottam el bájos arcáról tekintelemet, s úgy éreztem, hogy életem árán is megvédeném, a lelkem üdvösségét is fel tudnám áldozni drága életéért.

De már a másik pillanatban szívembe nyilat közeli elválásunk minden gyötrelme, s az a tudat, hogy nemsokára így is, úgy is vége mindennek, elűzte rémképeimet és halálát kívántam!

Eszembe jutott, hogy elrabolják tőlem lelketlen emberek, s megrontják a lelkét, hamvas szüzi testét. Eszembe jutott minden minden, s ott a napsugaras ég alatt kértem az istent, vegye inkább magához.

Vegye magához, mig tiszta, hófehér mig enyémnek mondhatom!

Vegye magához, hogy imádatl borulhassanak le egykor az én hófehér madonnam drága sírhalmára...

... S az isten meghallgatta kérésemet. Magához vette az én hófehér szerelmemet.

Meghalt panasza nélkül, egy néma vaddal ajkán mielőtt megbocsáthatta volna vétkeimet!

Önkezemmel romboltam szét az oltárt, melyet halhatatlan szerelmünk emlékére emeltem. Leromboltam az oltárt, s nem jutott eszembe, hogy romjai az én boldogságot is el fogják temetni.

kora százalékát Amerikából küldik a magyarok közé, természetesen, hogy a kivándorló magyarság szokra a kelyekre tódul, ahol már vannak erős magyar telepek, ahol tehát felubeliek, atyafiak, barták közt élve állhat kiki munkába, keresheti a kenyerét, gyűjtheti a pénzt.

És ez éppen a kivándorlás egyik legnagyobb veszedelme. A magyarság elszakad eredeti foglalkozásától gyári munkássá lesz és ha vissza is kerül szülő falujába, már odahaza nem lehet többé hasznát venni. Rendszeren az a vége, hogy a hazatért ismét visszafordul Amerikába. Némelyik ötször is átkél a tengeren s utoljára is végkép Amerikában marad.

Másrészt pedig a nagyobb, ismertebb magyar telepeken ijeszten megzaporodik a magyar munkások száma. Ez idegenkedést kelt az amerikaiakban és a munka értékét is csökkenti. Növekszik a drágaság, fogy a jövedelem,

A magyar települést ennél fogva irányítani kell. Még pedig úgy, hogy a kivándorló magyarság a nyugaton és délen keressen boldogulást. És lehetőleg maradjon meg eredeti foglalkozása mellett. Földmivelés, kertészkedés, gyümölcstermelés, marhatenyésztés mind olyan foglalkozás, amiben itt sok pénz van.

A legtöbb kivándorló azonban megreked a füstös gyári és bányatelepeken; mert nincs pénze a továbbutazásra, nincs tükéje a kitűnően jövedelmező farm-gazdálkodáshoz.

A magyar kormány helyesen tenné, ha nem üzne délibábokat, bevallaná, hogy a kivándorlást még nagyon sokáig nem lehet megszüntetni. Hanem inkább abban az irányban érvényesítené befolyását, hogy a kivándorlókat már odahaza kioktatná és ily módon előmozdítaná az amerikai magyar település helyes utra való terelését.

Ez minden csodaszernél és szóvesztegető kuruzslásnál többet érne és többet használna. Igaz, hogy ilyen település mellett tovább tartana a távollét, de ha azután a majdan független és szabad Magyarország

Egy ködös decemberi délután hunyta, le örökre megtört szép szemét, s elment folytatni azt a félbemaradt rózsaszínű álmot, melyet olyan könnyörtelenül elraboltam tőle.

Elment, itt hagyott, hogy tovább csaljam a világot, tovább hazudjam az esküt más leánynak, melyet neki fogadtam, isten tudja hányszor.

Elment, itt hagyott, s itt hagyta szivemben az önvád mardosó kinjait.

Mert bánatos szép arca nem hagy nyugodni. Itt boiyong velem a nagy világ zajában, s eszembe juttatja a multak emlékeit.

Pedig mennyire szerettem. Boldog voltam, ha csak a kezét megfoghattam. Sóvár szivemben lángra gyúlt a vér, s vágyva tekintetem ábrándos szemébe.

S most mindennek vége van.

Eljártam földi boldogságomat, mikor halálát kívántam, ott a fehérfürtös orgonák alatt.

S azóta éjjel-nappal üldöz a vád, s örült fogadalmam átkát sirja fülembe a temetői szél:

Legyen a siré szép, hófehér teste, édes picit ajka, legyen a siré, ha másképp nem lehet.

... Nem lehet. ...

... Mért, hogy nem lehetett?

viSSzakapná hű fiait, kétség nélkül jobban járna velük, mint a mostani félben maradt amerikai magyarokkal, akik ma az ó hazai viszonyokba visszailleszkedni alig képesek!

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Nov. 1. Csütörtökön „Lear király“, szomorú játék.

Nov. 2. Pénteken „Koldus gróf“, operette.

Nov. 3. Szombaton „Rabló“ vigjáték (ujdonság.)

Nov. 4. Vasárnap d. u. „Smolen Tóni“, énekes bohózat.

Este: „Csere lányok“, operette (ujdonság).

„A Bolond“ Malonyai Dezső elbeszélése alapján pár év előtt írta meg Rákosi Jenő „A Bolond“ című operett szövegét, melynek zenéjét Szabados Éde szerzette. — E gyönyörű, de nehéz darabban gyönyörködhetett tegnap este a jelen volt közönség. E magyar tárgy, sokhelyen igazán magyaros zenéjű operett előadása, valóban a legjobb közül való volt. Bimbilla szerepét, jobban, kifogástalanabban senki sem játszhatta volna mint Zilahyáé S. Vilma. Hangjával mindig brillirozott, elragadtatva a közönséget. Sok tapsot kapott érte, úgy nyílt színen, mint a felvonások végeztével is. — Méltó partnerei voltak ugy Polgár, (Bimbó) mint Árkosi (Deli urfi) is, A darab sikerének oka az volt, hogy a legkisebb szerepeket is az első rangú tagok kreálták. Így a korosmáros három kis lányát Fóti Frida, Lónyai Pirooska és Radó Anna, udvarlóikat pedig Szalai, Karacs és Bay adták. — Megemlítjük még Rónsi korosmárosát is, a ki a hirtelen megbetegedett Sarkadi helyett ugrott be. A többi szereplők is egytől-egyig jól megállották helyüket. E darab keretében mutatkoztak be az új táncosnők, az Olivér nővérek is. Mindkettő képzett táncosnőnek mutatkozik, jól lehet a bemutatott magyar táncot nem igen tudták. Ezért véleményünket csak többszöri fellépésük után mondhatjuk meg.

A koldus gróf operette, melynek szép zenéjében eddig minden előadás alkalomával zsufolt ház gyönyörködött, holnap ismét színre kerül, ezuttal Jessit: Fóthy Frida, Malonát: Radó Anna és Jimny ujságirót Szalai Gyula játsszák, a többi szereplők maradnak a régiék.

A Csere lányok operette, melyre személyzetünk teljesen elkészült, vasárnap, e hó 4-én kerül előadásra. Az operette ujdonságban a társulat öt énekesnője van foglalkoztatva, kik mindannyian hálás szerepekhez jutottak, a férfiak közül különösen Sarkadinak van kitűnő szerepe, a ki Lónyai Pirooskával az új és híressé vált Maosios táncot fog bemutatni, részt vesznek még az előadásban Szakácsné, Árkosy, Polgár, Bay, Deésy stb.

Vigjátéki premier. Szombaton e hó 3-án lesz Könyves Tóth Kálmán „A Rabló“ című vigjátékának a bemutatója. Az összes szereplők nagy kedvvel készültek az ujdonságra, hálás szerepe van a darabban Szabó Irma, Arday Ida, Ternyei, Arkossy, Békés, Deésy és Bérczinék.

A jövőhét ujdonságai. A társulat egyszerre készül Porzolt Kálmán „Az aszszony“ című színművére melynek nagysikerű premierje a mult héten volt a budapesti nemzeti színházban. „A két Hipolit“ operettére. Mind két ujdonságból megkezdődtek a próbák.

HIREK.

Emlékezzünk...

Már csak egy néhány holtra sápadt levél kényszereg a megkopott fák tar ágain, s az is minden percben lehullásra vár... Rövid ideig élt, de szépen élt, nem bánja a halált. Ez az elmulás, a hervadás poézise, a melyből még mindig van feltámadás. Csöndes megadással perog a vézna lomb a temető fáiról, eltemeti szemfödőként a hantokat. De lám. Nem kell takaró a hantoknak. Nem kell levélpalást. Koszorút, virágot, fényt, ragyogást óhajt a legszerényebb sir is, mert hiába, még a halálban, az elmulásban, a hervadásban is van tetszelgés, van báj... Halottak napja. Szomorú szívek vigasztaló könnyének bőséges hullása. A mikor az apa, anya, gyermekének, hitves hitvesének, testvér testvérének, barát barátjának virágos sirja fölött mereng az elmulás fönséges költészetén, mely vigasztalanul nagy titkos, rejtelmes, de megnyugtató, békés, mint a tulvilági életbe vetett reménység...

Ma a halomra hordott sok virág az emlékezés magasztosságában felemelkedett lélek illata, az a pislogó, ragyogó, lobogó láng az emlékezés nagyszerűségébe merült lélek fénye. Az élők hullatott könnye fellágyítja a rideg göröngyöket, s leszáll a csöndesen alvók szívéig, a mitől az feldobog, míg a sirokon pompázó virágok új színt, új illatot, a lobogó mécsek szebb világot nyernek a hallottak feldobbanó szíve verésétől... Fénytenger, virágözön — kisirt szemek, gyászruhák! Magasztos diszharmónia! halottak napján vigyük el szívünket, érzésünket, gondolatunkat a temetőbe... A kinek van könnye sirjon, a kinek van gyöngéd szíve, fájjon, mert mindenkinek van halottja... S a kinek nincsen még — lesz, biztosan lesz... Mert a gyász olyan mint az árny, egyszerre, észrevétlen lebben az emberek szívébe.

Halottak napja a — halottaké. Ünnepejük az élők. Virággal és könnyel. A köny az emlékezés, a virág a szeretet. Emlékezés és szeretet adassék nekik. Mert az emlékezet — megnyugvás, a szeretet — hit...

Emlékezzünk... imádkozzunk...

— A reformáció évfordulója. Luther, Kálvin és Zwingli napja volt október 31-ike. Ezelőtt 390 esztendővel függesztette ki a nagy reformátor a wittenbergi templom ajtajára a híres 92 pontot. A kálvinista Róma nagy ünnepélyek közepette emlékezett meg e nagy napról. Tegnapi számunkban részletesen megemlékeztünk a nagytemplomban és a gályarabok emlékoszlopánál lefolyt ünnepségekről. Ezekkel egyidejűleg a Kossuth utcái új templomban is kegyeleti ünnepélyt tartottak. Az itt megtartott ünnepi istentiszteleten a helybeli ev. ref. felsőbb leánynevelő és tanítónőképző intézet tanári kara és növendékei jelentek meg, a nagyszámú ünnepelő közönséggel egyetemben. Az intézetek növendékei alkalmi vallásos énekeket adtak elő, miközben Uray Sándor vallásos gyönyörű, magasröptű egyházi beszéd keretében emlékezett meg a nagy reformátorok és az általuk megteremtett vallásról. Tegnapi az összes elemi iskolákban is szünetelt a tanítás. E helyett mindenhol apróbb ünnepélyek keretében az egyes tanítók magyaráztak meg kis növendékeiknek a nap nagy jelentőségét. A délelőtti ünnepségek folytatásaként, a hittanhallgató ifjuság délután tartotta meg ünnepélyét. A főiskola dísztermében nagy és fényes közönség jelent meg. A műsorból kiemeljük Erdős József dr. theol. tanár költői szárnyalású ünnepi beszédét, Varga Csongor th. sikerült felolvasását, továbbá Boros Jenő és Kun Károly th. jól si-

került szavatait. A főkölai kántus precízül előadott énekszámait képezték a műsor többi részét. A 179. dícséret elneklése után, a közönség ünnepi hangulatban oszlot szét.

— Thaly Kálmán báró lesz?

Politikai körökben beszélnek, hogy a király Thaly Kálmánnak a közeli napokban a báróságot adományozza. A hírek szerint az érdekes cimadományozás Rákóczi hamvai hazahozatalával van összefüggésben. A kormány azzal akarná ugyanis honorálni az ősz tudósok a Rákóczi kultusz körül szerzett érdemeit, hogy bárói rangra emelteti. Bár politikai körökben kolportálják ezt a hírt, mi mégsem tudjuk pozitívumnak venni. Thaly Kálmán, ha a kormány szándéka igaz volna is, annyira egyszerű, puritán ember, annyira ellensége minden címnek és rangnak, hogy valószínűleg ő maga kérné a kormányt, álljon el szándékától.

— **A debreceni dalegylet** Rákóczi estélye f. hó 8-án, csütörtökön a városi dalegylet Mácsay Sándor egyetemi karnagy vezetésével, Nagy András ev. ref. énekvezető, Szemes Miklós joghallgató Rácz Károly és fia zenekarának közreműködésével az Arany Bika szálloda dísztermében Rákóczi korabeli kuruc dalokból hangversenyt rendez, mely estélyre páholyjegyek a dalegylet pártoló tagjai részére 3 korona, nem pártolók részére 5 koronájával Csáthy Ferenc könyv és zenemű kereskedésében előre válthatók. Személyjegy 2 korona, család-jegy 3 személyre 4 korona. Az elnökség. A Rákóczi-estély műsora: 1. Nyitány: Rácz Károly és fia zenekarától. 2. Magnyitó dal. (Heja Rákóczy, Bercsényi stb.) Előadja a dalegylet. 3. Rákóczi imádság. Férfikarra írta: Káldy Gyula. Előadja a dalegylet. 4. Kuruc dalok, tárogatón. Előadja: Szemes Miklós joghallgató. 5. Cinka Panna nótája. Előadja: Rácz Károly és fia zenekara. 6. Kuruc nóták. Előadja: Nagy András, e. m. tag. 7. Tréfás dal a német táncra. Férfikarra írta: Káldy Gyula. Előadja a dalegylet. 8. Rákóczi kesergője. Férfikarra írta: Káldy Gyula. Előadja a dalegylet. 9. Kuruc nóták, tárogatón. Előadja: Szemes Miklós joghallgató. 10. Hadik óbes ter nótája. Előadja: Rácz Károly és fia zenekara. 11. Gúnydal, II-ik József idejéből. Férfikarra írta: Káldy Gyula. Előadja a dalegylet. 12. Rákóczi induló. Férfikarra írta: Huber Károly. Előadja zenekarral: a dalegylet. E műsor megszakítás nélküli egymásutánban fog előadni, mely idő alatt a m. t. közönség a sorszövegekben foglal helyet.

— **A képviselőház** november 3-án, szombaton d. e. 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják az iparfejlesztési javaslat részletes tárgyalását.

— **Iparos-segédék tanfolyama.** Az iparos segédék részére a továbbképző és szakrajztanfolyam ez évben is megnyílik. A tanfolyam az ipar folytatásához szükséges ismereteknek, különösen az ipari szakrajzok előkészítésének, azon kívül a közönséges számtannak, a mértannak, a fogalmazásnak és a műhelyi egyszerű könyvvezetés eleminek tanítására terjed ki. A szakrajz oktatásban vasárnap d. e. 8 órától 12 ig külön részesülnek az építő iparosok (kőművesek, ácsok, asztalosok) — s szintén külön a fémiparosok (kovácsok, mülakatások, géplakatások). Az általános szükséges ismereteket: a számtant, mértant, a fogalmazást és a könyvvezetést, hetenkint 4 órán, két köznapon este a jelentkezők mindannyian együtt tanulják. A tanítás egészen ingyenes és november 1-től április végéig tart. Jelentkezni lehet az állami főreáliskola igazgatóságánál, (Hatvan utca 44. szám, emelet) október 30-tól november 4 ig, este 7 órakor. — A tanfolyam megnyitása november 4-én d. e. 9 órakor lesz a főreáliskola első emeleti dísztermében.

— **Rákóczi szülőháza.** A következő érdekes sorokat írják nekünk:

Ez év nyarán Sárospatakon tartották meg nagygyűlésüket a református tanárok. A gyűlés végzetével mintegy száz tagból álló társaság, köztük több debreceni tag, elhatározta, hogy felkeresi a történelmi nevezetességű borsói kastélyt, hol a nagy Rákóczi 1676. március 29-én született. A társaság meglepetése nagy volt, midőn Rákóczi szülőházához értek, mely a Windischgraetz hercegi család tulajdona. A magyar nemzetnek oly drága kastély akkor még nagyon is elhagyatott állapotban volt. Semmiről sem lehetett felismerni, hogy e helyen született a magyar történelem egyik legnagyobb alakja. Bejutva a Rákóczi terembe, rögtönzött ünnepélyt rendeztek az ott levő emléktábla előtt. Am az ünnepélynek magasztss hangulatát is megzavarta az a tudat, hogy a nevezetes kastély legnagyobb része pusztulófélben van. Az egykor kuruc sarkantyuk pengésétől hangos termeket istállókká alakították át. A kastélynak csupán a Sárospatak felé néző szárnya maradt meg valamennyire épnek, az is csak azért, mert itt lakott a hercegi család gazdatisztje. Így volt ez a nyáron. Most azonban megváltoztak a viszonyok. A borsói uradalom s így a kastély is az ifjú herceg tulajdona lett, ki elhatározta, hogy ebben a híres kastélyban fog lakni és azt eredeti alakjára visszaállíttatja. A herceget e nemes cselekedetért igaz elismerés illeti meg.

— **Az új iparosok.** A főkapitányságon, mint iparhatóságnál a múlt hónap negyedik felében az alábbi iparosoknak adtak ipar engedélyt: Kerégyártó Lajos hentes és mészáros Homokkert I. j. 59. sz., Dobi Károly férfitestvér Degenfeld-tér 3. sz., Stern József és testvére kefégyár részvénytársaság Vén-kert, Sinogel Mihály szatócs Mórietelep 21. sz., Glück Hermann széna szalma keresk Miklós utca 55. sz., Almosdi Sándor bankbizományi üzlet Batthyányi u. 12. sz., Kraft Salamonné szatócs Boockai-tér 10. sz., Bródi testvérek kereskedelmi ügynök Széchenyi-utca 25. sz., Schulok Gusztáv vendéglős Péterfia utca 59. sz., Rácz Gyula szatócs Gólya-utca 4. sz., Paulik András szatócs Tóczós-kert I. j. 4. sz., Jóga Lajosné és Kiss Imréné vendéglős Kossuth utca 27. sz., Ladányi György vendéglős Hadházi-uton, Debreceni lezároló bank mint szövetkezet Piac-utca 49. sz., Kereskedők és iparosok hitelszövetkezete Csapó utca 1. sz. és Belyej János cipész Vigkedvő Mihály-utca 34-ik szám alatt.

— A Rákóczi ünnep és a honvédség.

Az ünnepre azzal a hamis hírrel alar-mirozták a közönséget, hogy a honvédelmi miniszter eltiltotta a honvédséget a Rákóczi ünnepélyen való privát megjelenéstől is s erre vonatkozólag egyik lap közölt is egy honvédelmi miniszteri rendeletet. A képviselőház pénzügyi bizottságának mai ülésén Rátkay László képviselő ez iránt kérdést intézett a kormányhoz, amire Werkerle Sándor miniszterelnök határozottan kijelentette, hogy a honvédelmi miniszter állítólagos rendeletéről mitsem tud. Ez a rendelet apokrif. A tények is ellentmondanak annak, hogy ilyen rendelet kiadatott volna, az ünnepély lefolyása is ezt mutatja. Lélekemelő, szép volt a Rákóczi-ünnepély, ne rontsuk meg most diszonzáns hangokkal. Ezek a miniszterelnök szavai. Megjegyezzük, — hogy a miniszterelnök ezen kijelentése Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter nyilatkozatán alapszik, aki Werkerle Sándor miniszterelnök és gróf Apponyi

Albert közoktatásügyi miniszter előtt határozottan kijelentette, hogy ő a szóban forgó rendeletet ki nem adta. Megcáfolhatjuk egyúttal azt a képtelen állítást is, mintha az ünnepélyen részt vett nagyszámu katonatiszt büntetésben részesülne. Hiszen akkor nemcsak sok száz katonatisztet kellene megbüntetni, akik részt vettek a menetben ott voltak, részint végignéztek az ünnepélyt, hanem meg kellene büntetni magát a honvédelmi minisztert is, aki teljes tábornoki díszben vett részt az ünnepélyen.

— **A román király betegsége.** Hirt adunk róla, hogy Nothnagel professzor utódát, Noordeu tanárt Bécsből táviratilag hívták Bukarestbe, illetőleg a pelesi kastélyba Károly királyhoz. Noorden tanár tegnap oda érkezett és csütörtökön fog visszatérni. Erzsébet királyné vette rá Károly királyt, hogy hívja meg Noorden tanárt. A román király már régebb ideje gyöngékedik, nagy idegesség vett rajta erőt és udvari orvosa, Theodori dr. tanácsára tejkurát használt. A király nagyon lesoványodott s végre is elszánta magát, hogy külföldi orvoskapacitásokkal fog konzultálni. A múlt héten Cantausens miniszterelnök a kormány nevében kérte a királyt, hogy kimélje magát és hívjon meg valamely hírneves orvost. Így határozta el, hogy Noorden Bukarestbe kéri. A király az egész telet a pelesi kastélyban fogja tölteni s udvari ünnepek ez idén nem lesznek.

— Lebontják a szabadság szobrot.

Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a kollegium előtti téren ledöntik Tóth András nagy alkotását a Szabadság szobrot és ezt a munkát maga a szobrász végezheti. Erre vonatkozólag kaptuk ma Tóth Andrástól az alábbi sorokat: Tekintetes szerkesztő Ur! Tegnap becses lapjának újdonságai között a Szabadság szobor lebontása címen valószínűleg téves információ folyt a többek közt az áll. „Az a legnagyobb iróniája a sorsnak hogy a szobrot Tóth Andrásnak kell lebontani“ sietek kijelenteni, hogy ez nem igaz, illetékes helyen fel lettem ugyan erre szólítva — de én határozottan kijelentem, hogy ilyen hóhér szerepre én éhen halok is meg semmi kincsért sem vállalkozom. Igen kérem kegyeskedjen ezen téves hírt becses lapjában megcáfolni. Kérésem után maradtam a Tek. szerkesztő urnak igaz tisztelője Tóth András szobrász.

— **A Sóvágó ügy.** Rohamosan közeledik a monstre per a befejezéshez. Napról-napra újabb adatok kerülnek a vizsgálóbíró kezébe. Így a bűnjelek halmozata tegnap egy láda ruhaneművel szaporodott meg. A bűszörményi hatóság ugyanis tegnap érte tetten Sóvágó édes anyját, a mint az több értékes ruhaneműt akart értékesíteni, melyeket azonnal elkobzott. A ruhaneműket beszállították a vizsgálóbíróhoz a hol kiderült, hogy ezek régebbi rablások alkalmával kerültek Sóvágókhoz. Hogy e ruháknak is gazdájuk akadjon, megidéztek azokat, a kiknél a rablóbanda valamikor betörést vagy rablást követett el.

— **Hubertus napi vadászat.** A szokásos évi vonszalék utáni vadászatot (Hubertus napi vadászat) november 3-án, szombaton tartja meg a 2 honvéd huszárezred tisztikara. A vadászatot részt vesz az egész lovasdandár tisztikara és Jankovich Miklós m. kir. honvéd huszár százados fogja a vadászatot vezetni.

— **Megtorkolászott gavallér.** Egy fiatal iparos nagyon szerette az éjjeli kalandokat. A hol csak szerét tehetette, meg is jelent Napirenden voltak nála a „megugratások“, de 6 ezekre vajmi keveset adott, mert mint ő mondá: „még csak vér se folyt“. Vigan is töltötte ő el az estéket, mig csak egy élelmes szobacicus tul nem járt az eszén. Meghívta ugyanis magához, de ugyanakkor berendelte a hatalmasan kifejlődött s markos kocsist is s előre megbeszélték a dolgot, hogyha a „ficsur“ belép, majd azt amugy istenigazában elpáholják. Ugy is tettek, a mint kigondolták előre. A mint a fiatal iparos a kapun belépett, ölelő karok várták, de

nem a „kisasszony“, hanem a kocsi, a ki először jól megrángatta a szarvát a kerítésen keresztül az utcára lökte.

Öngyilkosság. Szűk szavu távirat érkezett ma délelőtt a debreceni kir. ügyészséghez, melyben a Földes községi elöljáróság jelenti, hogy ott ma éjjel Dalászy Bálint földesi lakos felakasztotta magát. Mivel az elöljáróság jelentése szerint az öngyilkosság ténye kétségtelen s bűnügynek még a látszata sem forog fenn, — az ügyészség táviratilag adta meg a temetési engedélyt.

Kétezer korona egy rossz diványban. Kusz Ferenc gazdálkodó a napokban egy óska rossz diványt vitt el Kludényi János kárpitoshoz javítás végett. A diványjavításhoz ma fogtak s amint a felső szövetet levették, tíz darab régi 100 forintos találtak alatta. Kludényi a pénzt elvitte Kuzshuz, átadta s azután együtt mentek el az adóhivatalhoz, ahol a gazda öröme egészen a tetőpontra hágott, mert a százasok beváltási határideje még nem járt le s így olyan 2000 koronához jutott az iparos becsületessége folytán, amiről még álmodni se mert volna.

Verekedés. A vámospécsi csendőrség jelentése szerint Risánczy András ottani lakost tegnap délután alaposan elverték. A tettesek Tóth Lajos és Török Juliánna vámospécsi lakosok, a kik kaptafakkal verték vérsére Risánczyt, a kin 20 napon tul gyógyulható sebeket ejtettek. Mivel a csendőrség hivatalból üldözendő bűntény esetét vélte megállapíthatni, a tettesek megbüntetésére végzett jelentést tett a debreceni kir. ügyészséghez.

Leharapta a haragosa hüvelykujját. Böheim György újvárosi napszámos tegnap reggel 7 órakor összetalálkozott egy pálinkamerésben Erdélyi Ferenc gyári munkással. Mindketten reggeli sziverosítótért tértek be oda, hogy ezáltal védekezzenek a ködös őszi reggel hűvössége ellen. Az ilyen helyen azonban hamar szóváltásba keverednek az emberek, kivált ha már egy kissé meg is erősítették magukat a jóféle pálinkával. Így történt ez a két fent nevezett emberrel is, kik már ferde szemmel nézték egymást. — A szóharaból dulakodás támadt, melynek eredményeként a két és zold foltok nem maradtak el, de a java az volt az ütközetnek, hogy Böheim az ütközet hevében leharapta ellenfelének Erdélyinek hüvelykujját. Mikor szétválasztották őket, Böheim már annyira benn volt a harci kedvben, hogy elment egy másik haragosához Varga Károlyhoz, annak lakására és késsel megtámadta. Szerencsére gyorsan ártalmatlanná tették a dühöngő embert, még mielőtt kárt tehetett volna valakiben.

A pálinka. Pár deci, „nyhitő“ körülményt vett be ma reggel Papp Antal Baromvásártér 17. sz. alatti lakos. Ilyen állapotban jött szekerével a városba, ahol délelőtt háromnegyed 10 órakor örült vágatással hajtott végig a Piac utcán. Nem volt elég, hogy ezzel a közlekedést megakadályozta, hanem még az utcán levő bérkocsikkal is összeesvevett. A rendőrségem lovasától kocsistól bakisérte és az eljárást ellene megindították.

A pénzhamisító jóslata. Schapira Nachem hírhedt lengyel pénzhamisító tegnap Londonban, ahol legutóbb bűnös üzelmét folytatta, tizenötévi börtönre ítélték. Még a tárgyalás folyamán a következő rejtélyes kijelentést tette Schapira:

— Ha elítélnek valami meglepő és rettenetes dolog fog történni!

Ma azután megmagyarázta Schapira e titokzatos szavak értelmét.

— Életében háromszor ítélték el eddig. Mind a három elítélés után meggyilkoltak egy koronás főt, vagy más szerencsétlenség történt magasállású személyiségekkel.

A pénzhamisító el is mondotta a törvényszék elnökének az egyes esetek részleteit és hozzátette

— Egészen bizonyos vagyok abban, hogy most is valami hasonló dolog fog történni.

Koronás fők és környezetek, ha babonás természetűek, most ugyancsak retteghetnek.

Utonállás. Bruckner Sándorné Klapka utca 24. sz. alatti lakosnő ma délelőtt beküldte Vilma nevű 12 éves leányát a Piac utcára, hogy a javítás alatt levő óráját hozza haza. E célból 2 koronát adott át neki, melyet a kis leány a kezében levő tárcába tett. Befelé jövet azonban a mint a Berecsényi utca végére ért, egy fiatal ember ugrott eléje s a kezében levő tárcát kiragadva kezéből, futásnak eredt, s a Kossuth utcai temető fái közt eltűnt. A megtett feljelentés következtében, a rendőrség megindította a nyomozást, az ismeretlen vakmerő tettes elfogatása iránt.

Anyakönyvi hírek. A helybeli anyakönyvi hivatalnál ma a következő születéseket, illetve haláleseteket jelentették be: a) **születések:** Szalay Béla Gyula róm. kath., Schwarz Sándor izr., Fazekas Károly ev. ref., Kóródi István ev. ref. b) **halálesetek:** Deák Péter ev. ref. 10 napos, Nagy Gábor ev. ref. 62 éves, Kerekes József róm. kath. 18 napos, Szász József ev. ref. 2 éves, Balogh Zsuzsanna ev. ref. 24 éves és Szávó Ferenc 48 éves.

Betörés. Tegnap este 8 és 9 óra között kellemetlen látogatója volt Rédei Rados kamarai segédtitkárnak, Ugyanis a Rákóczi utca 36. szám alatt levő lakásának udvar felőli ablakán valaki lakásába hatolt s onnan mintegy 300 korona értékű ruhaneműt ellopt, s azzal együtt elszellett Rédei feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást, melynek eredményeként ma reggel sikerült a tettest éppen akkor elfogni, amidőn az a lopott ruhaneműt a Badogos utcai szibárusoknál tul akart adni. A ruhaneműket, lezámítva egy pár cipőt, megkerülték a tettest pedig Zorál Béla munkanélküli kovácsműhelyében fogva tartották.

Végzetes szerencsétlenség. Kapitány József debreceni gazdálkodó ma reggel fél 9 órakor egy szekér fával ebési tanujára küldte Kelemen József nevű 20 éves kocsistát. A mint Kelemen a Horváth gőzfűrészt mellett haladt lovai megbokrosodtak s a szekeret elrakadták. E közben oly szerencsétlenül esett le a szekérről, hogy a kerekek átmentek a fején s ettől agyrázkódást szenvedve, eszméletlenül ment el a földön. A helyszínére érkezett mentők beszállították a kórházba. Az orvosok véleménye szerint alig éri meg az estét.

A legjobb formájú férfi kalapok 4—6 és 8 koronáért, a legizlésesebb selyem nyakkendők már 1 koronától feljebb. A Nyakkendő királynál.

Legszebb téli árak, u. m. jó mosó, barchoetek, flanellek, félposztók, továbbá paplanok, flanel-takarók; szoba- és lópokrócok, valódi Jäger alsóruhák, harisnyák Kardos László vászon- és menyasszonyi kelengye üzletében. Debrecen, Kossut-u. 9. Határozott ár. Alapított 1831 ben. 496—x—4.

Miért késnek a vonatok?

Ez a kérdés is, mint már sok annyi más, szociális kérdéssé fajult ebben a forró levegőjű társadalmi állapotban. Tény, hogy a vasuti forgalom hetek, sőt, mondhatni, hónapok óta kisebb nagyobb késést szenved állandóan. Tény az, hogy az igazgatóság tud a vonatok e késéséről, amelyek nem egy ízben már nagyobb forgalmi akadályokat és kellemetlenségeket okoztak, de sohasem olyat, amely miatt a máv. anyagi veszteséget szenvedett volna.

A közönség, melyet mondhatni elkényeztetett pontosságával a posta, illetve a vasut, hamar megérezte a rendellenességet. A vidéki lapok az okozat okát keresve, éppen társadalmunk jelenlegi helyzetének s napi eseményeink legnagyobb részének verakátából kiindulva, szociális kérdést kovácsoltak a külvilágban ártatlan természetű ügyből. Sejtelmes, pozitív adatokat, tehát becsületos riportot nélkülöző híradások jelentek meg arról, hogy a vasutasok sztrájkra ké-

szülnek. Sőt általuk meg nem érdemelt, becsületos munkást sértő váddal illették őket, hogy amerikai sztrájkjal akarnak valamit elérni. Hogy mit, arról szó nem esett. Az igazság újból ez:

A vasuti postaforgalom előtt nő saját természetéből, illetve az ország népességének szaporodás, művelődése, kereskedelmünk, iparunk fejlődésének arányában. Ellenben s máv. mindenben az, ami évtizedekkel ezelőtt. Örvendetesen gyarapította a forgalmat az országszerte megindult honi iparpártolás. A jelenben pedig jelentősen szerepeltek az országos ünnepek. Az üzletvezetőség kimutatása biztos fokmérője a forgalom növekedésének. A hiba ott rejlik a menetrend lapjai között. A vasutasok fizikailag képtelenek betartani az előírt vonatindítást. A menetrend például kisebb állomáson pár perc megállást ír elő. Azonban oly nagy a posta anyaga, hogy azt a vasutra feltenni, kellőleg ellátni a személyzet a megszabott esekély idő alatt, vesztve 8, sőt 15 percet is. Igen természetes, hogy ez az egy késlekedés már megbontja a vele egy vonalon közlekedő összes vonatok járását s várakozásra, fölösleges idővesztésre kényszeríti valamelyik váltó állomáson.

Ezzel annyira tisztában van már a máv. igazgatósága, hogy a sztrájk izü híradásokat figyelembe sem veszi. Az üzletvezetőség körében pedig már dolgoznak egy új menetrenden, mely minden viszonyoknak megfelelő lesz. Elkészítése rengeteg időt vesz igénybe és erre az évre nem várható.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

Budapest, nov. 1. Wekerle Sándor miniszterelnök a tegnapi pénzügyi bizottság ülésén tett nyilatkozatával a lappangó válsághíreket elhallgattatta és tegnap este a függetlenségi pártkörben, hol Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter is jelen volt a megbeszélés tárgyát inkább a november végén összeülő delegáció képezte. Az már bizonyos, hogy a delegáció tagjait nem fogják újra választani, s az eddigiek megmaradnak. Elnök változás azonban mindenesetre lesz, minthogy legutóbb főrendiházi tag volt a delegáció elnöke és most képviselő elnöknek kell következnie. Szó van Barabás Béla jelöltségéről, de minthogy időközben mandátum nélkül maradt egy ideig megbízatása is szünetelvéen most nem delegátus, tehát elnök sem lehet. Emlegetik gróf Battyányi Tivadart is mint jelöltet.

Pitreich vezérkari főnök.

Bécs, november 1. A legújabb hírek szerint Pitreichnak a vezérkar főnökévé való kinevezése még nem teljesen befejezett dolog és a katonai körök véleménye szerint a kinevezés Pitreich elhatározásán is mulik. Azt tartják, hogy vonakodásának csak egy oka lehet, az, hogy a vezérkar főnökének aligha lesz meg az a pozíciója ami gróf Becknek volt.

Változások a külügyminiszteriumban.

Bécs, november 1. Az új külügyminiszter hivatalba lépésével a külügyminiszteriumban is változások lesznek. Egy néhány Goluchowszki kreatura valószínűleg nyugalmába vonul, vagy fölöszerű állását. A diplomáciai körök értesülése szerint ilyen diplomáciai átvedlés már a legközelebbi napokban be fog következni. Uérey Kálmán külügyminiszteri osztályfő ugyanis odahagyja állását és a visszahívott Szécheny Antal helyébe megy vatikáni nagykövetség.

Közigazdaság.

Allatforgalmi korlátozások. Az állatforgalom szabályozása tekintetében Ausztriával fennálló kölcsönös megállapodások alapján, Ausztria ellen ezennel a következő állatforgalmi tilalmak érvényesítettnek: Ragadós állambetegségeknek Ausztriából történt behurcolása miatt: 1. A sertésorbánc fennállása miatt, tilos a sertéseknek Magyarországra behozatala a Magyarországgal határos: alsó ausztriai Lajtha melletti Bruck, Mistelbach és Wiener-Neustadt kerületekből, valamint Wiener Neustadt városból, a stájerországi Hariberg és Pettau kerületekből, a morvaországi Ungarisch Brod kerületből, a sziléziai Friedek kerületből és a galíciai Gorlice, Jaslo, Misenice és Nowy-targ kerületekből. 2. A sertésvész fennállása miatt, tilos a sertéseknek Magyarországra behozatala a Magyarországgal határos: alsó ausztriai Lajtha melletti Bruck, Gänsendorf, Mödling és Wiener-Neustadt kerületekből, valamint Wiener Neustadt városból, a stájerországi Hariberg és Pettau kerületekből, a morvaországi Ungarisch-Brod kerületből, a galíciai Bohorodczany és Nadwórna kerületekből és a bukovinai Kimpolung és Radautz kerületekből.

A behozatalra szánt állatok hatóságilag kiállított-marhalevelekkel látandók el, amelyek igazolják, hogy a származási községben és az ezzel határos községekben a szállítást megelőző 40 nap alatt nem uralkodott ezen állatokra nézve ragadós és bejelentési kötelezettség alá tartozó betegség. Ha az ilyen állatok származási állatok között a rendeltetési állomáson ragadós betegség állapított meg, ugy az ilyen állatazállomány — amennyiben az állatoknak a vasúti állomással végénnyal összekötött nyilvános vágóhidra való elszállítása meg nem engedtetnék — a származási hely feladói állomásra visszaküldetik.

Kőbányai sertésüzlet. November 1. Bizott sertésárak: I. Magyar első sándor: 1. Órag nehéz (páronként 400 kilogramon felüli súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramon felüli súlyban) 121—123 fillé. Fialat közep (páronként 251—320 kilogramon súlyban) 125—126 fillé. Fialat könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 127—128 fillé. — Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm) — fillé. Közép (páronként 240—260 kilogramm) — fillé. Könnyű (páronként 240 kilogramm) — fillé. Sertésleltétel: 1906. október 30-ik napján volt készlet 35.571 darab. 1906. október 30-ik napján felhajtott 76 darab. 1906. október 30-ik napján elszállított 358 darab. 1906. október 31-ik napjára maradt készlet 35.571 darab. A bizott sertés üzletirányzata: Janyha.

CSARNOK.

Régi ismerősök.

Irta: **Hartyáni Béla.**

— Hát mondja, csakugyan, igazán elvált a feleségétől?

— A legkomolyabban, megmásíthatatlanul, örökre.

— Ne tudom elhinni...

— Sajnálom. Én pedig nem tudom pontosabb körülírásokkal bizonyítani. Az írásbeli dokumentumokat nem hordom magammal itt a kézitáskámban. A ténybeliek...

— Tréfál velem. Bolonddó akar tenni. A férje bement itt valamelyik kávéházba cigarettát vásárolni.

— És már egy órája csavargunk itt mindenfelé. Különb, hol van erre kávéház? Hahaha!...

De a kacagás után az aszony hirtelen elkomolyodott. Halk, száraz köhögés tört elő tüdejé mélyéből s erősen parfümös zsebkenőjét szájához emelte.

— Láska, fiam: ne csináljon viceket. Nekem nem szabad többé hosszasan, vagy jóízűen nevetnem. Art.

— Hát ez micsoda?! Maga, akit a jókedv és kacagás istennőjeként is lehetett volna imádni...

— Oh, ne beszéljünk erről. Elég az hozzá, hogy... de nem, nem is akarok erre gondolni.

— Szóval, akkor egész nyíltan folytatom az ostromot ott, ahol annak idején elhagytam...

— Egész nyíltan folytathatja.

— És... és megengedi? Valóban?

— Miért ne engedném meg? Épen magának!...

— Épen nekem? Különös... Miért beszél ilyen furcsán?

— Ne legyen olyan naiv, fiacskám. Most annyira beleélté magát a múltba, hogy nem képes megfogni a jelen idő valóságát. Elfelejté, hogy éjszaka, mulatóhelyen és egyedül talált... Vagy tudatosan lelki gyötrelmeket akar okozni nekem?

Már átvergődtek a mulatóhely kapuja felé özőnő emberek áradatán s a liget egy csöndesebb zugában jártak. Az augusztusi éjszakák áttetsző, kékes párázata fátyol gyánánt lebegett körülöttük. A villamoslámpák rideg, merev fénye mellett a vörös gázlámpák úgy tűntek föl, mintha az ócskaságok lomtarából a maguk jószántából szöktek volna meg; táncoló, piros nyelvecskéjüket fölölleges, haszontalan buzgalommal nyújtogatták. A pázsitos kockákban elmosódott a virágágyak szinompája. Bizonytalan színű és bizonytalan körvonalu szinfoliók öleltek és olvadtak egybe. Csak az utak fővnyes vonala meredt előtük határozottan s a háttérben, mint óriási fekete fal, az egymáshoz közel álló, magas jegenyefák összefogódzó lombjai. Több irányból erejét vesztett, lágy zene lallatszott s az éjszaka csendjébe a melódiák csodálatos zür-zavarában övnlöttek egymás hegyén-hátán. Gyöngeszellő olykor zugást-zizegést hozott a fekete fal felől. Ilyenkor a fekete fal peremén megmozdult a jegenyefák oszcsa s lassan bölöngtek. Bölöngatásuk — amint a kevésbé fekete égboltra rajzolódott — mintha óriások elégedetlen fejcsóválása lett volna.

— Tudja mit? Kezdje el az udvarlást vacsora közben. Már éhes vagyok és fáradt. De — nem szabad azt képzelnie, hogy Erdélyországban vagyunk s maga még mindig főispáni titkár. Mert három év alatt minden megváltozik a világon. Kivéve legfőkébb a volt férjüremet. Az talán most is kilovegol minden reggel a határba és megfenyegeti vesszőjével a béresgyerekeket. Erre menjünk.

(Folytatjuk.)

Városi Színház.

Bérlet 28. szám (A) Bérlet 28. szám (A)

Ma esütörtökön, 1906. évi november 1-én:

Lear király.

Szomorujáték 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Lear, Britannia királya	— —	Szakács A.
A francia király	— —	Bécezy Ernő.
A burgundi fejedelem	— —	Rónai Géza.
Cornwall, fejedelem	— —	Arkosi V.
Alban, fejedelem	— —	Szilágyi Ernő
Kent gróf	— —	Békés Gyula
Gloster gróf	— —	Vadász L.
Edgard, fia	— —	Ternyei L.
Orvos	— —	Ardai Árpád
Bolond	— —	Polgár S.
Curan	— —	Bay László.
Osvald, Goneril udvarnoka	— —	Sarkadi V.
Goneril	)	Lukács J.
Regán	) Lear leányai	Hahnel A.
Cordélia	)	Szabó Irma.

Sérvkötők, haskötők,

gummi görcsér harisnyák

mérték szerint legpontosabban

készítettnek 541—10.2

Schön Sándor

keztyű, kötszer és
orvosi műszertárában

DEBRECEN,

Piac utca 12. (Stenczinger ház.)

Köszvény!

ellen ezernél több kiváló
orvos és tanár ajánlja
és rendeléi betegének a
híres
476—x—9.

Király-balzsamot

az egész világon ismert legjobb gyógyszert.
1 nagy üveg 2 K. — Vidékre 1 üveg 2 k. 65 f.,
3 üveg 6 k. 65 f. bérmentve utánvéttel.

Egyedüli készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

DEBRECZEN

CSUZ.

Gyárosok kereskedők,
iparosok részére szük-
séges klisék előállítását
elvégeztetjük
Hajnal Gyula
Debrecen, Piac-u 9
A klisék nyomó képes-
ségéért jótállás vállal-
tatik. — Telefon 412.

KÜLFÖLDI BÉLYEGEK.

52 oldalas bélyeggyűjteményből mutatványszám ingyen Óriási raktárból kívánatra szivesen küldök gyönyörű választék küldeményeket olcsó árakkal. Veszek és eladok egész gyűjteményeket.

Fizetek közönséges magyar bélyegek ezrért szortirozva, (5 krajcáros és 10 filléres kivételével) 60 fillért.

500-féle bélyeg, köztük Sandwich-szigetek, Szadán (terével) Nyassa) (zsiraffal) Dán, Nyugatindia (IX. Keresztély fejével (ritkaság) Bermuda kikötőképpel), Luxemburg 1/2 cent, Schweiz 1854 kiadás, Angol Keletafrika stb. 7 kor.

300-féle bélyeg K. 2.30)
200-féle bélyeg „ 1.20) bérmentes megküldéssel.
1000-féle bélyeg „ 18.—)

Szekula Béla,

Budapest, Szabadság-tér 2.

Nincs többé buzaüszög!

Numa Dupuy és Társa

magpácz-a

használata mellett.

23 év óta nagy sikerrel használtatik a buza üszög a kukorica korom és porüszög, az árpa, zab, burgonya megüszkösödése ellen. Egy csomag két mm. vetőmaghoz 50 fillér. Egy mm.-hoz 26 fillér. Kevésbé értékes 451-3-3 utánzatoktól óvakodjunk.

Debrecenben kapható: Kontsek Géza, Májer Jenő, Komlóssy Lajos és Deutsch Albert és fia urak üzletében.

Numa Dupuy és Társa

Bécs, VII. Windmühlgasse 33.

1904 Szt. Louisi világiállítási legfőbbérem Grand Prix

Kérjen csak **Globusz** fémtisztító kivonatot

Globusz fémtisztító kivonatot mert sok rozsz utánczás történik.

Egyedüli gyáros: Fritz Schulz jun. r. Lipcse és Eger

336-x-4.

Legújabb találmány!

Osztr. szabad. bej.

A. Tevonderen x L. Pollaert Dalheim a R. D. K.

Mindenki maga gyártja a követet!

Cement-, fal-, kő forma

teljesen felszerelve csak 36 korona

Egy munkás egy formával naponta 1500 követ készít. Plóhalj nem szükséges. Ez a forma különösen alkalmas swemm kövek gyártása, Brosurák ingyen és bérmentve.

Asztalos műhely áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Piac utca 26. és Csapó-utca 32. szám alatt levő asztalos műhelyeimet egyesítve **RÁKÓCZY-UTCA 6.** szám alá helyeztem át.

Amidőn ezt nagybecsű megrendelőimnek tudomására hozni szerencsém van egyszersmint kérem további szives támogatásukat.

Kiváló tisztelettel

560-3-1

Vojta Géza

műasztalos

Szép modern szoba berendezések készen kaphatók.

TELEFON SZÁM 507.

5 ÓRÁKOR

délután

a város minden részében olvassák

DEBRECZEN

esti kiadást.

Hirdetésekre

legalkalmasabb és legmegbízhatóbb. Biztos eredmény.

Kiadóhivatal: Piac-utca 9. — Telefon szám 412.

APRÓ HIRDETESEK.

Díja 10 szög 30 fillér, minden további szó 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

A valódi Verge

egészségi papirból készült szivarka hüvelyek főreklára Merklé Ferencnél van Fűvészkeret u. 14 100 db. Tiszti hüvely 10 kr. King 8 kr. Rákócy 12 kr. Progress 10 kr. Ambre 12 kr. Jamine hüvely 8 kr. 100 kiló vágott száraz esztőgyufa 1 frt. házhoz szállítva. Telefon 874. 501-10-2.

Ripária

(Amerikai szőlő vessző 8000 drb, egy éve gyökerez és 50-60000 drb sima vessző eladó. Értekezhetni Zoldfa utca 14. 551-1-1.

A tanítói árva ház

közelében egy olcsó lakás kiadó, mely áll, 3 szoba, előszoba, konyha, kamara és külön kis kertből, az udvarban jó vízükut. Értekezhetni, Péterfia u. 16 szám. 556-8-1.

Rajzolók

kik a karikatura rajzolásban jártasak vagy fénykép után vonalkás rajzolás elvételének biztos jövedelemre tehetnek szert, ha jelentkeznek a „Debrecen” kiadóhivatalában d. e. 8-10-ig d. u. 2-3 ig.

Vidéken

Debrecenhez közel fekvő mező városban, egy jó forgalmu hentes és mézszáros üzlet; teljes felszereléssel bérbé kiadó esetleg kevés pénzzel szakember társul keres tetik. Vasuti állomás Nagy kiterjedésű üzleti összeköttetés és nagy vevő község már megvan teremtve. Bővebb felvilágosítással a kiadóhivatal szolgál.

Francia,

német, esetleg román nyelvekből tanítványt keres két jogász. Információ a kiadóhivatalban.

Szabó Lajos Fiai

vászon, divat és szőnyegáruház.

Óriási választékban kaphatók

Női és férfi téli (Jäger) alsó ruházatok,

Szörme boák és gallérok

a legújabb formákban.

Gyapju téli kendők és sálók

olcsóbb és Himalaya minőségben.

A világhírű P. D. jegyű, kettős szabású

francia fűzők egyedüli raktára,

Jutányos, szabott árak.

Kirakataink állandóan a legutolsó diva-

tot tüntetik fel. 482-x-41

Dr. Kovács József

ügyvéd irodáját

Battyányi-utca 11. szám alól,

Kandia-utca 8. szám

(Saját-ház)

alá helyezte. 553-3-2

6829-1906. számhoz.

Hirdetmény.

Az 1906 évi október hó 24-én kelt 6829/1906 számú végzéssel a Debrecen-tokaji és Hajduhadház-tiszapolgári 19.2-6 és 11.0-12.0 szakasszán levő félkocka burkolat helyreállítása 45680 kor. összeg erejéig engedélyeztetett.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1906. évi november hó 24-ik napjának 10 órájárá az alispán hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt a kifizető nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezők figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg illetve az ajánlati költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bantpénz vagy a bantpénznek az állampénztárnál adóhivatalok, vámhivatalok sóhivatalok stb. történt letételét igazoló pénztárnyugta csatolandó.

A szobau forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenként.....fillérért az államépítészeti hivatalnál megszerezhető.

Kelt Debrecenben, 1906. október hó 24-én. 542-3-2.

Kovács Gyula s. k. alispán.

Komáromi M.

műhangszer készítő

Legnagyobb hangszer üzlete

József kir. herceg-utca 2. Pika szálloda mellett.

Czimbalom vételnél díjtalan tanítás saját czimbalom iskolában. Legnagyobb zongora terem Piac utca 49. főpostával szemben.

Bérbé adott zongorákat új gyanánt nem adok el. mindenféle hangszerek részletfizetésre is. Többféle gyártmányu

Gramophonok

és lemezek, a leghírevesebb gyártmány. lemezekben óriási választék. — Szakkészítését és javítását művésziesen nem mint kántár, de mint szakképzett készítjük. Zongora hangolás vidéken is.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Az újonnan érkezett hurfonó gépeken a legkiválóbb minőségű hurokkal szolgálunk. 487-x-12.

Utcai lapelárusítók

főlvétetnek.

Szőnyeg-ház.

Szőnyeg-ház. Szőnyegek, Posztó függönyök, Plüss és Selyem függönyök, Csipke függönyök, Ágy és Asztalterítők, Flanelltakarók. Butor-szövetek — óriási választékban kaphatók 294-x-107 BOSZNAY J és TÁRSA szőnyegáruházában Debrecen, Kossuth utca 5.

Mindszenti

KALÁCS

kapható

555-1-2

Schneider Mihály

sütődejében

Piac-utca 62. sz.

Műhely áthelyezés!

Van szerencsém értesíteni iparos-társaimat, tisztelt megrendelőimet és az építész urakat, hogy

asztalos műhelyemet

lényegesen megnagyobbítva a Posta-kert 4. számú, Blaskovich-féle házból.

Széchenyi-utca 55. számú saját házamba helyeztem át.

Tisztelettel

552-4-2.

Fuchs János

asztalos-mester

Telefon szám 274.

Iroda

ÁTHELYEZÉS

Dr. Spitz Lipót

ügyvédi irodáját

Kossuth-utca 11. szám alá, a Zádor-féle házba félemeletre helyezte át

536-4-3